

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 149 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i viltloven
(bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	3.3	Høringsinstansenes syn	12
			3.3.1	Om forslaget til utvidet bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin...	12
2	Bakgrunnen for lovforslaget	5	3.3.2	Om begrepet kunstig lys.....	13
2.1	Behov for endring	5			
2.2	Gjeldende rett	6	4	Departementets vurderinger ...	14
2.2.1	Forbud mot bruk av kunstig lys i jaktøyemed – viltloven § 20	6	4.1	Bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin	14
2.2.2	Kunstig lys	7	4.2	Begrepet kunstig lys	15
2.2.3	Human jakt – krav til forsvarlig jaktutøvelse	8	5	Økonomiske og administrative konsekvenser	15
2.2.4	Regler i Norden om bruk av kunstig lys.....	8			
2.2.5	Internasjonale forpliktelser	9	6	Merknader til lovforslaget	16
3	Om høringen	9			
3.1	Høringen	9		Forslag til lov om endringer i viltloven (bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin)	17
3.2	Høringsforslaget	11			

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 149 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i viltloven (bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin)

*Tilråding fra Landbruks- og matdepartementet 9. april 2021,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Landbruks- og matdepartementet foreslår i denne proposisjonen endringer i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 20 tredje ledd andre punktum.

Departementet foreslår å innføre et nytt unntak fra forbudet mot bruk av kunstig lys i jaktøyemed, slik at det kan åpnes for utvidet bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin. Endringene vil bidra til en mer effektiv jakt på villsvin.

Bakgrunnen for at departementet fremmer en egen lovproposisjon om dette nå, er behovet for en rask gjennomføring av nødvendige tiltak som kan bidra til å redusere bestanden av villsvin i Norge. Det pågår et arbeid med å gjennomgå og modernisere viltloven, men denne lovprosessen vil foregå over en lengre periode, da det er et omfattende arbeid som innebærer en revisjon av hele loven.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Behov for endring

Artsdatabanken definerer villsvin som en fremmed art med høy økologisk risiko for norsk natur. Villsvin har et høyt invasjonspotensial med negativ påvirkning av stedegne arter og sjeldne naturtyper.

Villsvin i Norge har vandret inn fra Sverige og finnes i dag i områdene langs riksgrensen fra Halden i sør til Elverum i nord. Villsvin er også observert nord og vest for disse områdene. Artsdatabanken anslo i 2018 den norske bestanden til å være rundt 1 000 individer. I jaktåret 2019/2020 ble det registrert 310 felte villsvin i Norge, om lag på samme nivå som året før. Den svenske villsvinbestanden er til sammenligning estimert til minst 300 000 individer. Det ble felt rundt 146 000 villsvin i Sverige jaktåret 2019/2020.

Erfaringer fra Sverige og andre land med store villsvinbestander viser at villsvinenes aktivitet medfører høye kostnader og en overvekt av negative konsekvenser for samfunnet. Dette er knyttet til blant annet skader i landbruket, smitte av sykdommer til tamsvin og mennesker, skader på naturlige økosystemer og naturmangfold og trafikkpåkjørslar.

Regjeringen har besluttet at villsvinbestanden i Norge skal forvaltes med mål om færrest mulig villsvin spredt ut over et minst mulig område. Videre har regjeringen lagt til grunn at tiltak og virkemidler skal rettes inn mot raskt å redusere bestanden og utbredelsen av villsvin, innenfor rammene av viltloven og dyrevelferdsloven. Innføring av regler for utvidet bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin vurderes som sentralt for å kunne nå regjeringens mål.

Handlingsplan mot villsvin 2020–2024 ble lagt frem 14. november 2019. Handlingsplanen er utar-

beidet av Miljødirektoratet og Mattilsynet på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Arbeidet ble gjennomført i samarbeid med Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsvin, Veterinærinstituttet, Utmarksforvaltningen AS, Østfold fylkeskommune og Statsforvalteren i Oslo og Viken. Handlingsplanen bygges opp under regjeringens målsetting for forvaltning av villsvin. Tiltakene som foreslås i handlingsplanen er blant annet knyttet til et styrket kunnskapsgrunnlag, bestandsreduksjon, smittebegrensning og kommunikasjons- og informasjonsarbeid.

Afrikansk svinepest er en svært smittsom og dødelig virussykdom hos svin. Sykdommen har de siste årene spredt seg til stadig flere land i Europa, og den ble i september 2020 påvist i Tyskland. Både ville og tamme svin kan få sykdommen. Villsvin bidrar til spredning av afrikansk svinepest i Europa. Det gjennomføres flere tiltak for å unngå at sykdommen spres til Norge, både i Norge og i samarbeid med andre land. Et eventuelt utbrudd av afrikansk svinepest i Norge vil ha store samfunnsmessige konsekvenser. Det er bred enighet blant forskningsmiljøer, svinenæringen og offentlig forvaltning om at nødvendige tiltak for å redusere villsvinbestanden må på plass raskt. Rask og kraftfull handling, mens bestanden fortsatt er begrenset i antall og utbredelse, vil øke mulighetene for å redusere bestanden og begrense spredning til nye områder.

Det er i dag noe usikkert hva som omfattes av forbudet mot bruk av kunstig lys i viltloven § 20 tredje ledd. Begrepet kunstig lys er brukt i lang tid, men verken viltlovens ordlyd eller forarbeider gir klare rammer for innholdet i begrepet.

Det har skjedd en omfattende teknologi- og produktutvikling på jaktområdet de senere årene når det gjelder kunstig lys, blant annet for kikkerter og siktemidler. I dag gjelder dette særlig nattoptikk som elektroniske lysforsterkere, med eller uten infrarød lyskilde, og termiske enheter (bildeomvendere) som omformer varmestråling til synlige bilder. Denne teknologi- og produktutviklingen går raskt, noe som fører til at det er et behov for tydeligere juridiske rammer.

2.2 Gjeldende rett

2.2.1 *Forbud mot bruk av kunstig lys i jaktøyemed – viltloven § 20*

Viltloven § 20 tredje ledd andre punktum oppstiller et forbud mot bruk av kunstig lys i jaktøye-

med. Unntak fra forbudet følger av tredje ledd andre punktum bokstav a til c. Unntakene åpner for at kunstig lys kan benyttes ved åtejakt på rødrev når lyskilden er fast montert, ved ettersøk av påskutt hjortevilt og ved avliving av vilt som er fanget levende i felle.

Det følger av fjerde ledd at ved ettersøk som nevnt i viltloven § 20 tredje ledd bokstav b, har jegeren bevisbyrden for at påskytingen er lovlig. I tillegg skal jegeren varsle politi, jaktrettshaver og kommunen om bruken av kunstig lys før ettersøket tar til. Dersom varsling i vesentlig grad vil forsinke ettersøket, kan begrunnet melding om slik bruk av kunstig lys sendes samme instanser umiddelbart etter avsluttet søk.

I femte ledd andre og tredje punktum gis det hjemmel for departementet til å fastsette nærmere bestemmelser om bruk av kunstig lys i tilfeller nevnt i tredje ledd. Departementet kan ved forskrift også tillate at kunstig lys benyttes ved åtejakt på andre arter enn rødrev, ved ettersøk av andre arter enn hjortevilt og ved avliving av vilt i andre tilfeller enn nevnt i tredje ledd.

Forbudet mot bruk av kunstig lys i viltloven § 20 er begrenset til å gjelde «i jaktøyemed». Med begrepet i jaktøyemed forstås både den forutgående observasjonen og lokaliseringen av viltet, selve felling/påskytingen, den etterfølgende lokaliseringen av det påskutte viltet og et eventuelt ettersøk i regi av jeger eller jaktlag. Med ettersøk menes i denne sammenheng det påfølgende søket som finner sted dersom jeger eller jaktlag ikke finner det påskutte dyret gjennom den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet. Forbudet mot bruk av kunstig lys gjelder alle fasene av jakten som nevnt over. Ettersøk i offentlig regi eller ettersøk av trafikkskadd vilt, omfattes ikke av begrepet.

Begrepet er også nærmere omtalt i to Høyesterettsdommer. I Rt. 1989 s. 973 er det uttalt at jakten må sees som et hele, og at også det å ettersøke og finne viltet etter at det er skutt mot det, er en del av jakten, og at det som foretas i denne forbindelse skjer i jaktøyemed. I Rt. 2009 s. 792 fastholdt Høyesterett dette standpunktet, og dommen kan leses slik at begrepet ikke bare omfatter selve felling av viltet, men også den forutgående lokaliseringen av viltet og det etterfølgende ettersøket.

Når det gjelder villsvin, finnes det to unntak fra forbudet mot bruk av kunstig lys. Unntakene følger av forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst (forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst) § 29b. Bestemmelsen åpner for at fast montert kunstig lys kan

benyttes ved åtejakt på villsvin. I tillegg kan kunstig lys benyttes ved ettersøk av påskutt villsvin. Ved ettersøk av påskutt villsvin skal bruk av kunstig lys varsles i samsvar med viltloven § 20 fjerde ledd. Begrepet kunstig lys er i tredje ledd presisert å være lyskilder som gir synlig lys som belyser arealet foran lyskilden. Dette innebærer at for eksempel bruk av nattoptikk ikke er tillatt ved ettersøk av påskutt villsvin.

2.2.2 Kunstig lys

Selv om forbudet mot bruk av kunstig lys i jaktøyemed har eksistert i lang tid, og er opprettholdt ved alle lovrevisjonene siden jaktloven av 1899, sier forarbeidene lite om hva som menes med kunstig lys.

Da det lovbestemte forbudet mot bruk av kunstig lys i jaktøyemed ble introdusert i jaktloven av 1899 § 22 tredje ledd, lød det slik: «Jaktmåter, som fordrer anvendelse av ildslys eller annet kunstig lys, er ikke tillatt.»

I forslaget fra Den parlamentariske Landbrukskommission, som lå til grunn for bestemmelsen, står det:

«Ved Jagt med kunstigt Lys sigtes til Anvendelse af Skonne, Fakkell, Lys eller Blus. Paa denne Mande har der foregaaet adskillig Nedslagting af Skovsfugl, væsentlig Storfugl, idet Fuglene tiltrækkes af Lyset, men i dettes Nærvær blir saa forstumlede, at de let kan fældes. Saadan Jagtmande er for Tiden forbudt paa de fleste Steder, hvor den tidligere var almindelig, og man finder, at Forbudet bør udstrækkes til det hele Land.»

I Indst. O. VII (1898–99) er imidlertid ikke forslaget om forbudet mot bruk av kunstig lys nærmere omtalt.

I jaktloven av 1951 § 44 andre ledd står det: «Jaktmåter som krever bruk av ildslys eller annet kunstig lys, er forbudt. Bruk av selvskudd i jaktøyemed er forbudt.» Her er ildslys trukket frem som et begrep som omfattes av kunstig lys. Forarbeidene til loven redegjør ikke nærmere for hva som ellers menes med kunstig lys. Ildslys vil etter en naturlig språklig forståelse innebære lys fra fakler, bål eller lignende.

Jaktlovutvalget, som avga sin utredning ved NOU 1974: 21 *Viltstellet, jakt og fangst*, viser til jaktloven av 1951 § 44 andre ledd og foreslår en tilsvarende bestemmelse i sitt utkast.

Da viltloven ble vedtatt i 1981 ble begrepet kunstig lys heller ikke nærmere definert. I Ot.prp.

nr. 9 (1980–81) s. 54 står det: «I § 20, annet ledd siste setning er inntatt forbud mot bruk av selvskudd og kunstig lys, hentet fra jaktlovens § 44, annet ledd og Jaktlovutkastets § 37.»

Ved siste lovendring, som trådte i kraft 1. juni 2014, ble det vedtatt flere endringer i viltloven § 20 om bruk av kunstig lys. Det ble blant annet vedtatt flere unntak fra forbudet og innført en forskriftshjemmel. I forarbeidene til lovendringen, Prop. 161 L (2012–2013) *Endringer i viltloven, naturmangfoldloven mv.*, ble verken begrepet kunstig lys, problematikken rundt nyere teknologi eller hvorvidt nattoptikk med videre omfattes av forbudet nærmere omtalt.

Begrepet kunstig lys er heller ikke direkte problematisert i rettspraksis.

I en dom fra Høyesterett, Rt. 1962 s. 801, ble jegerne frifunnet for overtredelse av forbudet mot bruk av kunstig lys i jaktloven av 1951 § 44 andre ledd. De hadde natten før jakten brukt billys og lykter for å sjekke om det stod hjort i terrenget. Høyesterett uttaler at det kreves en mer umiddelbar forbindelse mellom bruken av lyset og selve jakten for at det skulle foreligge et brudd på forbudet mot bruk av kunstig lys.

En dom fra Nord-Troms tingrett av 29. november 2017 gjaldt uaktsomt drap og besittelse av ulovlige våpen. Tiltalte benyttet et termisk sikte da han under revejakt skjøt og drepte en annen jeger. I avgjørelsen er det blant annet uttalt at termisk sikte er lovlig ved jakt i Norge. Det ble imidlertid ikke tatt ut tiltale om bruk av kunstig lys etter viltloven § 20 tredje ledd, og spørsmålet om termisk sikte var lovlig eller ikke ble følgelig ikke prosedert i saken. Departementet er kjent med at dommen har blitt påberopt som uttrykk for at termisk sikte er lovlig, men kan ikke se at denne avgjørelsen kan brukes slik.

Miljødirektoratet har i sin lovforståelse og praksis lagt til grunn en vid fortolkning av hva som regnes som kunstig lys, herunder at også nattoptikk er omfattet. Miljødirektoratets tolkning av begrepet kunstig lys er gjenspeilet i Handlingsplan mot villsvin 2020–2024 pkt. 5.2.2.5, hvor følgende fremgår:

«Med kunstig lys menes i tillegg til synlig lys fra hodelykter og liknende både lysforsterkende innretninger som nattkikkerter, samt bildeomvendere som omgjør varme-stråling til et bilde på skjerm, såkalte termiske kikkerter eller siktemidler. Begge disse typer er avhengig av en ekstern strømkilde (batteri) for å fungere, og faller derfor innenfor definisjonen av kunstig lys.»

Miljødirektoratet har i sin praksis lagt til grunn at alle former for kunstig lys omfattes av forbudet i § 20 tredje ledd andre punktum, herunder også restlysførsterkere (nattkikkert) og termiske innretninger. Dette er fra direktoratets side forklart slik at forbudet rammer all bruk av kunstig lys i jaktsammenheng, herunder speiding/lokalisering med kunstig lys og kunstig lys som benyttes av jakt deltakere uten våpen. Denne lovforståelsen er kommunisert til både viltmyndigheter og jegere over flere år, blant annet gjennom håndboka «*Skitt jakt*» for 2001 fra Direktoratet for naturforvaltning. Lovforståelsen fremgår også av en offentlig veileder fra Miljødirektoratet, *Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag, M-1440 (2019)*. I veilederen pkt. 4.5.8 fremgår det at begrepet kunstig lys ikke bare omfatter synlig lys som kastes fremover mot viltet, men også forsterking av lys mellom kikkertsikte og øye når dette foregår på annen måte enn gjennom bruk av optikk. Videre fremgår det at forbudet også rammer bruk av håndkikkerter under jakt og felling, når disse forsterker lyset på annen måte enn gjennom optikk. Forbudet omfatter forskjellige typer teknologier, som benevnes som nattkikkert, infrarød kikkert, termisk kikkert osv.

2.2.3 Human jakt – krav til forsvarlig jaktutøvelse

Forbudet mot bruk av kunstig lys må ses i sammenheng med viltloven § 19 om human jakt, herunder krav om forsvarlig jaktutøvelse. Etter denne bestemmelsen skal jakt og fangst utøves på en slik måte at viltet ikke utsettes for unødige lidelser og slik at det ikke oppstår fare for mennesker eller husdyr eller skade på eiendom. Bestemmelsen har en parallell til lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven) § 20 første ledd som sier at jakt, fangst og fiske skal utøves på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte, og til lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 15 første ledd om at unødig skade og lidelse på viltlevende dyr skal unngås ved enhver aktivitet.

Høyesterett har i Rt. 2003 s. 104 slått fast at viltloven § 19 også omfatter tilfeller der viltet utsettes for fare for unødige lidelser.

Bestemmelsen oppstiller en standard for akt-som og human jakt. Jegeren må selv vurdere om det er tilstrekkelig gode lysforhold etter viltloven § 19. I tillegg må jegeren forvise seg om at bakgrunnen er sikker, at dyret er av riktig art og eventuelt riktig kjønn og alder. Det må videre gjøres vurderinger av skyteavstand, at viltet står riktig til og er fri for hindringer eller andre dyr for

å sikre at dyret blir avlivet med et dødelig skudd i vitale organer. Jegeren må også vurdere muligheten for å kunne foreta oppfølgingsskudd og eventuelt kunne gjennomføre et ettersøk i de rådende lysforholdene.

Ved jakt i mørket, som ved all annen jakt, er det viktig at jegeren kjenner sitt våpen og siktemiddel godt, samt sine egne begrensninger for å utøve en forsvarlig jakt i samsvar med viltloven § 19.

2.2.4 Regler i Norden om bruk av kunstig lys

De svenske reglene om bruk av kunstig lys følger av den svenske Jaktförordning (1987:905) §§ 14 og 14 a. I Sverige er det ikke innført en egen definisjon av kunstig lys, men reglene i Jaktförordningen omtaler hva slags lys det er tale om og hvilke arter det kan brukes på. Det følger av § 14 at fast belysning ved vei eller bygning som er satt opp i forbindelse med annet formål enn i jaktøyemed, kan benyttes ved jakt på en rekke arter, blant annet villsvin. Videre kan lommelykt eller annen liknende lyskilde brukes når 1) dyret skal avlives i forbindelse med jakt med stillende hund, 2) ved hijakt og liknende, eller 3) når et fangstredskap inspiseres. Når det kommer til jakt på villsvin er det alternativ 1) og 3) som er aktuelle i praksis. Det følger av andre ledd at fast belysning kan brukes ved åtejakt på villsvin.

Paragraf 14 a ble innført i svensk rett i mai 2019. Det følger av bestemmelsen at elektroniske bildeforsterkere, elektroniske bildeomvandlerne, varmekamera eller bevegelig lys kan benyttes ved jakt på villsvin forutsatt av hjelpemiddelet er i nær tilslutning til jaktvåpenet. Når det gjelder termiske sikter, kan slike kun brukes ved jakt i åpent terreng eller ved åteplass. Ifølge svenske myndigheter har reglene i all hovedsak vist seg å fungere godt i praksis.

I dansk rett er det et generelt forbud mot bruk av kunstig lys. Det er ikke innført en egen definisjon av kunstig lys, men reglene omtaler hva slags lys det er tale om og hvilke arter det kan brukes på. Det er i forskrift åpnet for visse unntak fra forbudet mot bruk av kunstig lys for visse arter, blant annet villsvin. Fra 1. juli 2020 er det åpnet for bruk av nattoptikk – med unntak av termiske siktemidler – ved jakt på fremmede arter som mårhund og vaskebjørn. Dette gjelder imidlertid ikke villsvin, siden villsvin ikke er ansett å være en fremmed art i Danmark. Nattoptikk og synlig lys kan likevel brukes ved jakt på villsvin, men det forutsetter at det er gitt tillatelse i det enkelte tilfellet fra myndighetene. Dette gjelder ikke bruk

av termiske siktemidler. Håndholdte termiske kikkerter kan brukes. Bruk av nattoptikk ved ordinær jakt i Danmark er kun tillatt i forbindelse med åtejakt. Naturstyrelsen kan i særskilte tilfeller gi tillatelse til bruk av termiske siktemidler, men da er det ikke tale om ordinær jakt.

I den finske jaktloven § 33 er det et forbud mot bruk av kunstig lys. Det er imidlertid åpnet for at fast montert lys kan brukes ved åtejakt på villsvin. I tillegg kan nattoptikk (siktemidler som elektroniske lysforstærkere eller bildeomvendere) brukes ved jakt når jegeren har tillatelse fra finske myndigheter (Finlands viltcentral). Videre følger det av § 14 i den finske jaktforordningen at kunstig lys kan anvendes i forbindelse med ettersøk.

2.2.5 Internasjonale forpliktelser

Konvensjonen om vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder (Bernkonvensjonen) ble vedtatt av Europarådet 19. september 1979. Konvensjonen ble ratifisert av Norge 27. mai 1986, jf. St.prp. nr. 12 (1985–86) og Innst. S. nr. 92 (1985–1986), og trådte i kraft for Norge 1. september 1986.

Bernkonvensjonens formål er å ta vare på ville planter og dyr og deres naturlige leveområder med særlig vekt på vern av truede arter, samt å fremme regionalt samarbeid om slikt vern.

Konvensjonen opererer med lister over henholdsvis truede plantearter (vedlegg I), truede dyrearter (vedlegg II) og sårbare dyrearter (vedlegg III). Klassifiseringen har betydning for hvilken plikt konvensjonsstatene har til å bevare artene og deres leveområder.

Vedlegg IV til konvensjonen angir metoder som det er forbudt å benytte ved jakt, fangst og annen utnyttelse av pattedyr, fugl, ferskvannsfisk og skalldyr. I vedlegget er blant annet «artificial light sources», «devices for illuminating targets» og «sighting devices for night shooting comprising an electronic image magnifier or image converter» listet opp.

Artikkel 8 er den eneste bestemmelsen i konvensjonen som viser til vedlegg IV. Etter artikkel 8 er det ved jakt og fangst av arter som er listet i vedlegg II eller III forbudt å bruke metoder som er ikke-selektive eller som kan medføre lokal utryddelse eller alvorlig forstyrrelse av bestander av arter, og særlig metodene som er angitt i vedlegg IV.

Etter konvensjonens artikkel 9 nr. 1 har partene adgang til å gjøre unntak fra forbudet i artikkel 8, forutsatt at vilkårene i artikkel 9 nr. 1 er opp-

fylt. Unntak etter artikkel 9 skal rapporteres til Bernkonvensjonen, jf. artikkel 9 nr. 2.

Det er i stor grad samsvar mellom reglene i Bernkonvensjonens artikkel 8 og 9 og konvensjonens vedlegg IV, og regler i EUs habitatdirektiv (92/43/EØF) som er EU-landenes oppfølging av forpliktelsene i Bernkonvensjonen.

Den artsvarianten av villsvin som finnes i Norge, er ikke listet i Bernkonvensjonens vedlegg II eller III. Departementet legger til grunn at forbudet etter artikkel 8, herunder forbudet mot bruk av «artificial light sources», «devices for illuminating targets» og «sighting devices for night shooting comprising an electronic image magnifier or image converter», ikke kommer til anvendelse ved jakt og fangst av villsvin. Det vil på generelt grunnlag bli gjort en nærmere vurdering av rekkevidden av Bernkonvensjonens vedlegg IV i forbindelse med revisjonen av viltloven.

EUs oppfølging av Bernkonvensjonen skjer fortrinnsvis gjennom habitatdirektivet (92/43/EØF), fugledirektivet (79/409/EØF) og Natura 2000-nettverket. Direktivene er ikke omfattet av EØS-avtalen.

Norges internasjonale forpliktelser når det gjelder viltforvaltning er derfor ikke knyttet til EØS-samarbeidet, men følger blant annet av Bernkonvensjonen hvor Norge er selvstendig part.

3 Om høringen

3.1 Høringen

Landbruks- og matdepartementet, i samarbeid med Klima- og miljødepartementet, sendte 5. oktober 2020 på høring et forslag til endringer i viltloven og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst. Høringsfristen var 5. januar 2021. Høringsforslaget ble også publisert elektronisk på regjeringen.no.

Høringsforslaget ble sendt til følgende høringsinstanser:

Finansdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet

Fylkesmennene (nå statsforvalterne)
Høgskolen i Innlandet
Landbruksdirektoratet
Miljødirektoratet

Mattilsynet
 Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
 Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet
 (NTNU)
 Politidirektoratet
 Rådet for dyreetikk
 Universitetet i Agder
 Universitetet i Bergen
 Universitetet i Oslo
 Universitetet i Stavanger
 Universitetet i Tromsø
 Veterinærinstituttet
 Økokrim

Sametinget

Fylkeskommunene
 Kommunene

Finmarkseiendommen
 Statskog SF

Animalia
 Artsdatabanken
 Den norske turistforening
 Dyrevernalliansen
 Fremtiden i våre hender
 Friluftsrådernes Landsforbund
 KS – kommunesektorens organisasjon
 Natur og Ungdom
 Naturvernforbundet
 NOAH – for dyrs rettigheter
 Norges Bondelag
 Norges Jeger- og Fiskerforbund
 Norges Miljøvernforbund
 Norges Skogeierforbund
 Norsk Almenningsforbund
 Norsk Bonde- og Småbrukarlag
 Norsk institutt for naturforskning
 Norsk Kennel Klub
 Norsk Sau og Geit
 Norske Reindriftsamers Landsforbund
 NORSKOG
 SABIMA – Samarbeidsrådet for biologisk
 mangfold
 Skogbrukets Kursinstitutt
 Utmarkskommunenes Sammenslutning
 Vitenskapskomiteen for mat og miljø
 WWF – Verdens Naturfond

Totalt har departementet mottatt 57 hørings-
 uttalelser.

Departementet har mottatt realitetsmerknader til
 høringsnotatet fra følgende instanser:

Mattilsynet
 Statsforvalteren i Oslo og Viken
 Statsforvalteren i Rogaland
 Innlandet fylkeskommune
 Trøndelag fylkeskommune
 Viken fylkeskommune

Aremark kommune
 Aurskog-Høland kommune
 Bamble kommune
 Bodø kommune
 Eidsvoll kommune
 Fredrikstad kommune
 Halden kommune
 Hol kommune
 Indre Østfold kommune
 Kvinesdal kommune
 Malvik kommune
 Marker kommune
 Nannestad kommune
 Rælingen kommune
 Sarpsborg kommune
 Skjåk kommune
 Stange kommune

Blaser Group Norway AS
 Hjortejakt AS
 Jegernes Interesseorganisasjon
 NOAH – for dyrs rettigheter
 Norges Bondelag
 Norges Fjellstyresamband
 Norges Jeger- og Fiskerforbund
 Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold
 Norges Skogeierforbund
 NORSKOG
 Skogbrukets Kursinstitutt
 Utmarksavdelinga Vest AS
 Utmarksforvaltningen AS
 Våpenrådet
 Åsane Jeger- og Fiskerforening

I tillegg har departementet mottatt høringsinnspill
 fra 14 privatpersoner.

Følgende høringsinstanser har gitt uttrykk for at
 de ikke har realitetsmerknader:

Helse- og omsorgsdepartementet
 Justis- og beredskapsdepartementet

Statsforvalteren i Trøndelag

Sametinget

Elverum kommune

Høringsforslaget som ligger til grunn for denne proposisjonen, ble utarbeidet i samarbeid mellom Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet. I høringsforslaget foreslo departementene flere endringer både i viltloven og i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst. I etterkant av høringen har departementene valgt å avgrense endringene til kun å omfatte forslag om to nye unntaksbestemmelser i gjeldende § 20 tredje ledd andre punktum i viltloven.

De øvrige endringsforslagene som ble foreslått i høringsforslaget vil være naturlig å vurdere i forbindelse med arbeidet med å gjennomgå og modernisere viltloven.

3.2 Høringsforslaget

Som nevnt under punkt 3.1 er forslaget som fremmes i denne lovproposisjonen begrenset sammenliknet med forslaget som ble sendt på høring. De delene av høringsforslaget som ikke videreføres her, omtales derfor bare i begrenset grad.

Den delen av høringsforslaget departementet har valgt å gå videre med, gjelder et forslag om å innføre et nytt unntak fra forbudet mot bruk av kunstig lys i jaktøyemed, slik at bruk av kunstig lys kan tillates ved jakt på villsvin når jakten foregår i åpent terreng eller ved åteplass. Forslaget åpnet for at både nattoptikk og synlig bevegelig kunstig lys kan anvendes.

Ved bruk av synlig bevegelig lys foreslo departementene at slik lys bare var tillatt «i umiddelbar tilknytning til skuddsituasjonen». Umiddelbar tilknytning til skuddsituasjonen ble presisert til å være sekundene det tar for å kunne identifisere villsvinet, vurderingene forut for skuddøyeblikket, selve skuddøyeblikket, samt observasjon av skuddreaksjon, flukttretning og eventuelt fall til det påskutte villsvinet.

I høringsnotatet ble det også foreslått at all bruk av kunstig lys, også nattoptikk, skal kunne benyttes ved ettersøk av påskutt villsvin.

Miljødirektoratet har i sin lovforståelse og praksis lagt til grunn en vid fortolkning av hva som regnes som kunstig lys, herunder at også nattoptikk er omfattet. Høringsnotatet bygde på Miljødirektoratets forståelse på dette punktet.

I høringsnotatet ble kunstig lys blant annet beskrevet som lys som ikke stammer fra naturen i form av direkte eller indirekte lys fra solen eller månen. Det ble videre pekt på at kunstig lys omfatter ildslys (fakler og bål), elektrisk lys (lommelykt og fastmontert synlig lys), synlig laser og lys som stammer fra en kjemisk reaksjon (for eksempel lysstaver eller lignende). All form for nattoptikk

var også omfattet. Med nattoptikk menes fosforbaserte eller elektroniske restlysfosterkere med eller uten infrarød lyskilde og enheter som omformer varmestraler til synlige bilder i såkalte termiske kikkerter eller siktemidler.

I høringsnotatet ble begrepet kunstig lys avgrenset, slik at ulike typer «rødpunktsikter», elektroniske avstandsmålere og optiske siktekorn eller -skinner, ikke omfattes av begrepet.

Det samme gjaldt lys fra bebyggelse, lys fra gatelykter ved veier eller lignende, siden dette er forhold som jegeren ikke kan påvirke. Lyset er heller ikke satt opp i forbindelse med jakten eller med jakt som formål.

I høringsnotatet s. 9 ble også den teknologiske utviklingen innen kunstig lys beskrevet på følgende måte:

«*Bevegelige lyskastere* har utviklet seg og blitt bedre med årene. I dag kan selv små hodelykter eller ettersøkslykter levere kraftig lys på flere tusen lumen. Lykter beregnet blant annet på ettersøk av skadet vilt monteres direkte på våpenet. Ettersøkslykter kan monteres enten på skjettet, siktet eller på løpet, og jegeren kan betjene lykta med en trykk-knapp på skjettet når våpenet skal brukes. Lykter beregnet til å montere på våpen benyttes vanligvis sammen med konvensjonelle optiske kikkertsikter eller rødpunktsikter og er langt rimeligere alternativ enn de teknologiene som omtales under.

Når det gjelder nattkikkerter og -siktemidler er det ulike teknologier som benyttes. I det videre følger en kortfattet beskrivelse av hovedtyper og egenskaper.

Tradisjonell nattoptikk benytter ulike former for lysforsterkningstuber som forsterker synlig og nær-infrarødt lys, slik at dårlige opplyste omgivelser kan sees i mørket. På grunn av at det vanligvis benyttes enten grønn eller hvit fosfor i disse tubene, blir de også omtalt som fosforbaserte. De gir et grønnaktig, eller svart-hvitt bilde. De krever ekstern strømkilde og kan ha innebygd eller ekstern infrarød lyskilde. Denne type nattoptikk er ikke egnet til bruk på dagtid siden de kan bli ødelagt ved eksponering for sterkt lys.

Digitale lysforsterkere benytter lysfølsomme bildebrikker, i stedet for fosforbasert teknologi. Bildebrikken omdanner restlys/infrarødt (IR) lys til elektriske signaler som gir digitale bilder på en skjerm. Egenskapene til bildebrikke og sensor, samt styrken til den interne eller eksterne infrarøde lyskilden, påvirker avstanden som et vilt kan påvises og identifiseres i

mørket. Infrarøde lykter bidrar til et vesentlig mye lysere og bedre bilde når det er mørkt.

Digitale termiske kikkerter eller siktemidler (bildeomvendere) benytter sensorer som omdanner varmeutstråling fra omgivelsene til digitale bilder. Termiske enheter kan registrere selv svært små temperaturforskjeller som angis i bildet med ulike fargetoner. En termisk enhet vil gi bilder av vilt som er skjult for det menneskelige øyet av mørket, i tåke eller bak vegetasjon. Bildet vil også gi varmesignaturer av omgivelsene og vegetasjonen rundt og eventuelt foran viltet. Egenskapene til enheten og sensoren påvirker blant annet detaljgjen-givelse i bildet og avstanden som et vilt kan påvises og identifiseres i mørket.

De ulike teknologiene kan integreres i håndholdte kikkerter og monokikkerter beregnet til observasjon, og siktemidler beregnet til montering direkte på våpen. Det er også modeller som gjennom enkle festebraketter kan monteres på konvensjonelle optiske kikkertsikter, enten i bakkant eller i forkant.

Digitale lysforsterkere og digitale termiske enheter kan brukes både på dagtid og om natten. Flere modeller har mulighet for å ta stillbilder og filmopptak. De kan også ha avstandsmåling, der dyrere modeller benytter laser for nøyaktig måling av avstand. Bildet i en termisk enhet påvirkes ikke, eller i liten grad, negativt av yr, regn eller tåke. Bildet har et todimensjonalt preg. Nyere termiske enheter gir langt bedre dybde i bildet og detaljgjen-givelse av omgivelsene og av viltet i mørket.

Lysforsterker med IR-lys gir et svart-hvitt eller grønnaktig bilde av det samme som kan ses i dagslys. IR-lyset kan gi sterkt utslag i bildet når det er mørkt dersom lyset treffer busker, trær eller greiner foran viltet og kan derfor være utfordrende å bruke utenfor åpent terreng. Bildet kan av samme grunn bli dårlig i yr, regn eller tåke.

På grunn av teknologisk utvikling og stadige forbedringer, har nyere enheter generelt bedre ytelse og egenskaper i mørket enn eldre modeller. Prisene på dette utstyret varierer betydelig, fra et par tusen kroner til mange titalls tusen kroner.»

3.3 Høringsinstansenes syn

3.3.1 Om forslaget til utvidet bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin

Flertallet av høringsinstansene er i hovedsak positive, eller de støtter forslaget om utvidet bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin. Dette gjelder høringsinstansene *Mattilsynet, Statsforvalteren i Oslo og Viken, Statsforvalteren i Rogaland, Trøndelag fylkeskommune, Viken fylkeskommune, Stange kommune, Halden kommune, Aurskog-Høland kommune, Bamble kommune, Bodø kommune, Fredrikstad kommune, Rælingen kommune, Norsk Fjellstyresamband, Utmarksforvaltningen AS, Utmarksavdelinga Vest AS og Norges Bondelag. Åsane Jeger- og Fiskerforening* har ingen innvendinger mot forslaget.

Indre Østfold kommune, Skogbrukets Kursinstitutt og Norges Skogeierforbund viser til det pågående arbeidet med revisjon av viltloven og gir uttrykk for at endringsforslagene synes å være noe forhastet, eller kommer på feil tidspunkt. Det vises til at endringsforslagene vil kunne sette premisser for arbeidet med revidering og modernisering av viltloven. Disse høringsinstansene ønsker derfor en egen midlertidig forskrift om jakt på villsvin i stedet. *NOAH – for dyrs rettigheter* har også kommentarer knyttet til tidspunktet for høringen i lys av arbeidet med revisjon og modernisering av viltloven. *NOAH – for dyrs rettigheter* viser til at spørsmålet om hvorvidt kunstig lys bør tillates ved jakt på villsvin eller andre arter, er et av de mest sentrale spørsmålene ved regulering av jakt i fremtiden.

Kvinesdal kommune støtter ikke forslaget om å kunne bruke synlig bevegelig lys ved jakt på villsvin, da de mener at bruk av nattoptikk vil dekke dette behovet. *Statsforvalteren i Oslo og Viken* mener termiske siktemidler ikke bør tillates, og viser til at termiske enheter gjengir skuddsituasjonen variabelt uten at det alltid fremgår av bildet som jegeren ser. *Statsforvalteren i Oslo og Viken* viser til at vilkåret «åpent terreng» inkluderer områder med varierende vegetasjon og terrengformasjoner, og at kravet til human jakt og kravet til å skille ikke jaktbare hunndyr fra andre dyr er vanskelig selv i dagslys.

Utmarksforvaltningen AS og Norges Bondelag mener at vilkåret om at bruk av nattoptikk ved jakt på villsvin bare kan benyttes i «åpent terreng» eller ved «åteplass», er hensiktsmessig. 3 høringsinstanser (*Kvinesdal kommune, Utmarksforvaltningen AS og NORSKOG*) mener at en definisjon av begrepet åpent terreng bør tas inn i bestemmelsen.

11 høringsinstanser (*Sarpsborg kommune, Eidsvoll kommune, Indre Østfold kommune, Marker kommune, Aremark kommune, Utmarksforvaltningen AS, NORSKOG, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold, Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund*) mener forslaget til vilkåret om at bruk av synlig bevegelig lys bare skal gjelde i «umiddelbar tilknytning til skuddsituasjonen», mangler praktisk erfaring fra jakt på villsvin. *Sarpsborg kommune, Eidsvoll kommune, Indre Østfold kommune, Marker kommune, Aremark kommune, Utmarksforvaltningen AS og Norges Skogeierforbund* peker på at forslaget blant annet kan føre til brudd på bestemmelsen i jakttidforskriften om at sugge med unger er fredet. Det vises til at jegeren ofte trenger tid på å områ seg for å finne ut om villsvinet er ei sugge med unger.

Flere høringsinstanser ønsker at kunstig lys også kan benyttes ved jakt på flere arter enn villsvin. *Statsforvalteren i Oslo og Viken, Eidsvoll kommune, Norges Jeger- og Fiskerforbund og NORSKOG* mener bruk av kunstig lys også bør tillates ved jakt og felling av andre svartelistede eller fremmede arter, for eksempel mårhund og villmink. *Trøndelag fylkeskommune, Sarpsborg kommune, Indre Østfold kommune, Utmarksforvaltningen AS, Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold og Norges Skogeierforbund* mener at synlig bevegelig lys bør tillates ved jakt på mårhund, villmink og bisamrotte.

Aremark kommune, Marker kommune, Indre Østfold kommune, Norges Skogeierforbund og Utmarksforvaltningen AS mener det er fornuftig å åpne for bruk av nattoptikk ved ettersøk av villsvin. *NORSKOG og Norges Bondelag* mener alle typer av kunstig lys bør være tillatt ved ettersøk av alt storvilt. *Statsforvalteren i Oslo og Viken* mener kunstig lys bør være tillatt ved ettersøk for alle arter. *Jegernes Interesseorganisasjon* uttaler at det er viktig at det ved ettersøk kan tas i bruk de midler som er tilgjengelig når man skal søke opp et skadet vilt. *Skogbrukets Kursinstitutt* foreslår at ettersøk skilles fra jaktutøvelsen og at det ikke bør være noen begrensninger i bruk av kunstig lys og siktemidler eller håndkikkertter når det utøves ettersøk uavhengig av art. *NOAH – for dyrs rettigheter* foreslår endring i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 23 om å innføre krav til ettersøkshund ved jakt på villsvin.

3.3.2 Om begrepet kunstig lys

Mange høringsinstanser støtter forslaget om å tydeliggjøre begrepet kunstig lys i loven.

Høringsinstanser som uttrykker seg positivt til høringsforslaget generelt, eller til behovet for å tydeliggjøre bestemmelsen er *Statsforvalteren i Oslo og Viken, Statsforvalteren i Rogaland, Innlandet fylkeskommune, Viken fylkeskommune, Malvik kommune, Kvinesdal kommune, Stange kommune, Halden kommune, Hol kommune, Bamble kommune, Bodø kommune, Aurskog-Høland kommune, Fredrikstad kommune, Rælingen kommune, Marker kommune, Aremark kommune, Skjåk kommune, Norges Fjellstyresamband, Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold, NORSKOG og Norges Bondelag*.

Norges Jeger- og Fiskerforbund mener det i utgangspunktet er positivt at definisjonen av kunstig lys klargjøres, men at den foreslåtte definisjonen har enkelte svakheter. I sin høringsuttalelse skriver de:

«Som departementet selv nevner, kan flere av disse teknologiene benyttes både på dagtid under gode lysforhold, og ved dårlige lysforhold/i mørket. Forbudet mot bruk av kunstig lys er ikke relatert til lysforhold, noe som betyr at teknologier som anses forbudt også vil være forbudt å bruke på dagtid. Det kan gjelde f.eks. bruk av termisk kikkert, men det er også et noe åpent spørsmål når f.eks. digital optikk passerer grensen fra å være et vanlig «videokamera» til å være en «innretning som gir bedre synlighet». Videokameraer har de senere årene blitt vanlig utstyr for mange jegere, og finnes i alt fra kikkertsikter, til håndholdte kameraer og mobiltelefoner – og generelt er «nattegenskapene» til slike enheter i kontinuerlig utvikling. NJFF antar at departementene ikke har til hensikt å forby jegere å bruke alle former for digital sensortechnologi som kan generere bilder – både når det er lyst og mørkt? Videre fremstår det som noe underlig å basere et forbud på hva som er teknologiens «formål», når teknologi med ulike «formål» kan ha mange av de samme egenskapene.»

NORSKOG og Norges Bondelag mener definisjonen av kunstig lys slik den er beskrevet i høringsnotatet, dekker de aktuelle forholdene ganske godt. De peker imidlertid på at det er noen uklarheter knyttet til bildeomvendere, og at det et behov for en tydeliggjøring i lovteksten for å unngå utilsiktede negative effekter. Det vises til at en bildeomvender kan omgjøre usynlig stråling, som for eksempel varme eller IR, men også synlig stråling til synlige digitale bilder, som vanlige videokameraer.

Våpenrådet mener at utstyr som gjør lovlig jakt-utøvelse sikrere både for jegere og for de artene det jaktes på, må kunne tillates uten begrensninger. Om termiske sikter uttaler de:

«Termiske sikter vil i mange konkrete jakt-situasjoner, natt som dag gi jegeren et bedre overblikk over både antall dyr, type dyr (kjønn og aldersgruppe) enn tradisjonell optikk. Dette kan for eksempel bidra til at jegerne lettere og sikrere kan jakte målrettet på for eksempel ungdyr/uproduktive dyr og dermed utføre rettet avskyting på en enda bedre måte.»

Jegernes Interesseorganisasjon og *Utmarksavdelinga Vest AS* støtter ikke forslaget til endringer i viltloven om definisjon av kunstig lys. *Utmarksavdelinga Vest AS* viser blant annet til at forslaget er for lite utredet og at vesentlige vurderinger mangler. *Blaser Group Norway AS* støtter heller ikke forslaget, og mener at verken lovens ordlyd, forarbeider, rettspraksis eller reelle hensyn gir støtte for at annet enn synlig kunstig lys skal rammes av viltloven § 20. *Blaser Group Norway AS* mener det ikke er dekning for å hevde at termiske kikkerter eller siktemidler skal betegnes som kunstig lys etter forbudet i viltloven § 20, og at slikt utstyr derfor ikke er ulovlig etter gjeldende rett.

Mange høringsinstanser har uttalelser knyttet til håndholdte termiske kikkerter som brukes til lokalisering, observasjon eller identifisering av vilt, og mener at dette er hjelpemidler som er eller bør være tillatt. 16 høringsinstanser (*Statsforvalteren i Oslo og Viken, Aurskog-Høland kommune, Indre Østfold kommune, Marker kommune, Aremark kommune, Utmarksforvaltningen AS, Våpenrådet, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold, Blaser Group Norway AS, NORSKOG, Skogbrukets Kursinstitutt, Åsane Jeger- og Fiskerforening, Norges Bondelag, Hjortejakt AS* og *Norges Skogeierforbund*) har kommentarer knyttet til bruk av håndholdte termiske kikkerter med videre. Flere av høringsinstansene savner en gjennomgang og en grundigere utredning av temaet.

4 Departementets vurderinger

4.1 Bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin

Forslaget som fremmes i denne lovproposisjonen er begrenset, sammenliknet med forslaget som ble sendt på høring. Det foreslås bare endringer i

gjeldende § 20 tredje ledd andre punktum. Forslaget er å innføre en ny bokstav d om bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin når jakten foregår i åpent terreng eller ved åteplass

De fleste høringsinstansene har i høringen vært positive til utvidet bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin, og forslaget til endring i viltloven § 20 tredje ledd andre punktum som vil bidra til å legge til rette for en mer effektiv jakt på villsvin. Forslaget kan også bygge opp under regjeringens mål om færrest mulig villsvin spredd ut over et minst mulig område.

De fleste høringsinstansene har også støttet vilkårene om at bruk av kunstig lys i jaktøyemed må foregå i «åpent terreng» eller ved «åteplass». Sverige har tilsvarende vilkår i forbindelse med bruk av termiske siktemidler ved jakt på villsvin. Departementet mener det ikke er behov for å ta inn en egen definisjon om hva som menes med åpent terreng eller åteplass i selve lovteksten. Det vises til omtalen i høringsnotatet side 20, der innholdet i begrepene er beskrevet nærmere:

«Med «åpent terreng» menes her først og fremst landbruksarealer som brukes til jordbruksproduksjon, samt til husdyr og beitebruk, herunder åker, eng og beitemark. Det kan også være åpne arealer på skogsmark, herunder hogstflater, naturlige åpninger uten høyt feltsjikt- og buskvegetasjon eller der skogen er høystammet og glissen.[...]

Med «åteplass» menes et sted hvor det blir lagt ut åte for å tiltrekke seg villsvin. Normalt er det tilrettelagt med jakttårn eller vaktbu med god oversikt til åtet og nærområdene rundt åtet. Posteringsstedet skal ha sikker bakgrunn i de aktuelle skyteretningene.»

Flere høringsinstanser er kritiske til at bruk av synlig bevegelig lys bare kan benyttes «i umiddelbar tilknytning til skuddsituasjonen». Departementet er enig med høringsinstansene i at et slikt vilkår i loven kan være vanskelig å etterleve i praksis. Departementet er videre enig med høringsinstansene i at det vil være uheldig å fastsette et vilkår som kan føre til at jegeren forhaster seg og løsner skudd mot sugge med unger som er fredet. På den annen side er det jegerens ansvar å utøve jakten i samsvar med kravene til human jakt i viltloven § 19. Departementet vil likevel, særlig fordi et slikt vilkår kan være vanskelig å etterleve i praksis, ikke foreslå et slikt vilkår.

Når departementet ikke foreslår et slikt vilkår, er det ikke lenger behov for å differensiere hva slags type kunstig lys som tillates ved jakt på vill-

svin. Bruk av fast montert kunstig lys ved åtejakt på villsvin, som i dag er tillatt etter forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29b første ledd, vil også være tillatt etter forslaget til ny bokstav d i viltloven § 20 tredje ledd.

Flere høringsinstanser ønsker at kunstig lys også kan benyttes ved jakt på flere arter, for eksempel mårhund, villmink og bisamrotte. Departementet viser til at temaet for denne høringen er utvidet bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin, på bakgrunn av de behovene som er beskrevet i punkt 2.1. Bruk av kunstig lys ved jakt på andre arter er ikke utredet eller foreslått som en del av høringen som ligger til grunn for denne proposisjonen.

Departementet har merket seg at flere av høringsinstansene er positive til at bruk av nattoptikk blir tillatt ved ettersøk av påskutt villsvin. Forslaget til ny bokstav d i viltloven § 20 tredje ledd andre punktum, gjelder «i jaktøyemed». Uttrykket i jaktøyemed omfatter også et eventuelt etterfølgende ettersøk. Se nærmere omtale i punkt 2.2.1. Det er derfor behov for å presisere i loven at det ved ettersøk av påskutt villsvin ikke er begrensninger om at bruken av kunstig lys må foregå i åpent terreng eller ved åteplass. Departementet foreslår derfor en endring i viltloven § 20 tredje ledd andre punktum bokstav b om at kunstig lys kan benyttes ved påskutt hjortevilt og villsvin. Reglene om kunstig lys ved ettersøk av hjortevilt og villsvin vil dermed harmonere, det vil si at det ikke er begrensninger knyttet til bruk av kunstig lys ved ettersøk i jaktøyemed. Viltloven § 20 fjerde ledd vil gjelde tilsvarende for ettersøk av villsvin.

4.2 Begrepet kunstig lys

Fordi departementet nå fremmer et mer begrenset forslag til lovendring enn forslaget som ble sendt på høring, foreslår departementet i denne omgang ikke å ta inn en konkret definisjon av begrepet kunstig lys i loven.

Departementet erkjenner at rettskildebildet har vært noe uklart når det kommer til hvordan ny teknologi skal vurderes opp mot forbudet mot bruk av kunstig lys i jaktøyemed. Forslaget om et nytt unntak fra forbudet i forbindelse med jakt på villsvin gjør det aktuelt å avklare hva som etter viltloven skal anses som kunstig lys. Departementet har også merket seg at mange høringsinstanser har etterlyst en tydeliggjøring av hva som er kunstig lys også i andre sammenhenger. Departementet vil derfor knytte noen kommentarer til begrepet kunstig lys i jaktøyemed.

I høringsnotatet ble det vist til behovet for å avklare begrepsbruken, blant annet som følge av den teknologiske utviklingen og særlig bruk av nattoptikk. Departementet mener at begrepet kunstig lys må tolkes i lys av samfunnsutviklingen. Departementet legger til grunn at kunstig lys er lys som ikke stammer fra naturen i form av direkte og indirekte lys fra solen eller månen.

Kunstig lys kan være synlig lys i form av ildslys, for eksempel lys fra fakler og bål. Det kan være elektrisk lys, for eksempel lys fra lommelykt, hodelykt eller en lommelyktlignende lyskaster som monteres på våpenet. Det omfatter også lys som stammer fra en kjemisk reaksjon, for eksempel lysstaver eller lignende.

Kunstig lys omfatter også all form for nattoptikk. Med nattoptikk menes fosforbaserte eller elektroniske restlysførsterkere med eller uten infrarød lyskilde og enheter som omformer varmestråler til synlige bilder i såkalte termiske kikkerter eller siktemidler. Bruk av nattoptikk som håndholdte kikkerter likestilles med siktemidler på våpenet, så lenge bruken er «i jaktøyemed».

Ulike typer «rødpunktsikter», elektroniske avstandsmålere og rene optiske hjelpemidler omfattes ikke av forbudet. Med rødpunktsikter menes her sikter som har et opplyst retikkel i form av et kors eller punkt (vanligvis rødt eller grønt) i sentrum av siktet. Slike opplyste retikler bidrar til økt synlighet for siktepunktet mot viltet generelt, og i dårlig lys spesielt.

Lys fra bebyggelse, lys fra gatelykter ved veier eller lignende omfattes heller ikke av forbudet mot bruk av kunstig lys. Dette er forhold som jegeren ikke kan påvirke, og slikt lys er heller ikke satt opp i forbindelse med jakten eller med jakt som formål.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet legger til grunn at endringene i viltloven ikke vil medføre nevneverdige administrative og økonomiske konsekvenser.

Endringene vil legge til rette for en mer effektiv jakt på villsvin og bidra til at regjeringens mål om færrest mulig villsvin spredt ut over et minst mulig område kan nås. En reduksjon i villsvinbestanden er et viktig forebyggende tiltak for å redusere risikoen for afrikansk svinepest i Norge. Spredning av denne sykdommen i Norge vil påføre både offentlig og privat sektor betydelige kostnader. I tillegg vil en reduksjon i villsvin-

bestanden bidra til å redusere risikoen for skader i landbruket og redusere trafikkpåkjørslar med vidare. Disse forholdene kan føre til store samfunnskostnader dersom bestandsutviklingen ikke kontrolleres, og forslaget vil dermed kunne få positive økonomiske konsekvenser.

6 Merknader til lovforslaget

Til viltloven § 20 tredje ledd andre punktum

Viltloven § 20 tredje ledd andre punktum gjelder forbud mot bruk av kunstig lys i jaktøyemed.

Med kunstig lys menes lys som ikke stammer fra naturen i form av direkte eller indirekte lys fra solen eller månen. Innholdet i begrepet kunstig lys er nærmere beskrevet i punkt 4.2. Begrepet må tolkes i lys av samfunnsutviklingen, noe som også er i tråd med forvaltningspraksis.

Endringen i tredje ledd andre punktum bokstav b innebærer at bruk av kunstig lys kan benyttes ved ettersøk av påskutt villsvin. Med «ettersøk» menes søket som finner sted dersom man ikke finner det påskutte dyret gjennom den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet, jf. Prop. 161 L (2012–2013) *Endringer i viltloven, naturmangfoldloven mv.* side 24.

Ny bokstav d åpner for at bruk av kunstig lys kan benyttes ved jakt på villsvin. Forutsetningen er at jakten foregår i åpent terreng eller ved åteplass. Med «åpent terreng» menes her terreng som stort sett er fritt for hindringer som bygninger og trær. Eksempler på dette er åker, eng og beitemark. Det kan også være åpne arealer på skogsmark, som hogstflater, naturlige åpninger uten høyt feltsjikt- og buskvegetasjon og områder der skogen er høystammet og glissen. Med «åteplass» menes steder hvor det blir lagt ut åte for å tiltrekke seg villsvin.

Bruk av kunstig lys ved ettersøk av påskutt villsvin etter bokstav b kan skje uavhengig av om ettersøket foregår i åpent terreng eller ved åteplass.

Landbruks- og matdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i viltloven (bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i viltloven (bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i viltloven (bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin)

I

I lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt skal § 20 tredje ledd andre punktum lyde:

Det samme gjelder bruk av kunstig lys i jakt-øyemed, *med unntak for*

- a) åtejakt på rødrev, når lyskilden er fast montert
- b) ettersøk av påskutt hjortevilt *og villsvin*
- c) avlaving av vilt som er fanget levende i felle
- d) *jakt på villsvin når jakten foregår i åpent terreng eller ved åteplass.*

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

